

JÄRVENPÄÄN KAUPUNKI

Järvenpään lampien pienvesiselvitys

Sisältö

1	JOHDANTO	2
2	MENETELMÄT	2
2.1	Yleistä	2
2.2	Lajisto- ja luontotyypiselvitysten menetelmät.....	2
3	KINNARINLAMPI.....	4
3.1	Lammen hydrologia	4
3.2	Lammen kasvillisuus	6
3.3	Viitasammakot.....	8
3.4	Sudenkorennot.....	8
3.5	Suojelutarve.....	8
4	SAHAN KOULUN LÄHEINEN LAMPI.....	9
4.1	Lammen hydrologia.....	9
4.2	Lammen kasvillisuus	9
4.3	Viitasammakot.....	10
4.4	Sudenkorennot.....	10
4.5	Suojelutarve.....	10
5	LÄHTEENKUJALLA SIJAITSEVA LAMPI.....	11
5.1	Lammen hydrologia.....	11
5.2	Lammen kasvillisuus	13
5.3	Viitasammakot.....	13
5.4	Sudenkorennot.....	13
5.5	Suojelutarve.....	13
6	NUMMENLAMPI	14
6.1	Lammen hydrologia.....	14
6.2	Lammen kasvillisuus	14
6.3	Viitasammakot.....	17
6.4	Sudenkorennot.....	17
6.5	Suojelutarve.....	17
7	KOOSTE	19
8	LÄHDELUETTELO	19

Versio	Päiväys/Laatiija	Päiväys/Tarkastanut	Päiväys/Hyväksynyt	Huomautukset
Alkuperäinen luonnosversio	5.10.2017 / Terhi Renko, William Velmala, Soile Turkulainen, Riku Hakoniemi	5.10.2017 / Terhi Renko	5.10.2017 / Terhi Renko	
Lopullinen versio	2.11.2017	2.11.2017	2.11.2017	samat tekijät

1 JOHDANTO

Neljältä Järvenpään lammelta kartoitettiin luontoarvot sekä arvioitiin lampien merkitystä hulevesien, pohjavesien ja valuma-alueen kannalta. Työhön sisältyivät luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys sekä valuma-alue tarkastelu, jolla voidaan arvioida lampien vesitasetta hulevesien ja pohjavesien kannalta. Lisäksi tehtiin viitasammakko- ja sudenkorento selvitys. Selvitykset perustuvat pääosin maastokäynteihin sekä paikkatieto-, kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin. Hulevesitarkastelu pohjautuu osaksi myös viime vuonna laadittuun tekniseen hulevesisuunnitelmaan.

Työ koski seuraavia neljää lampea: Kinnarinlampi, Sahan koulun läheinen lampi, Nummenlampi ja Lähteenkujalla sijaitseva lampi (kuva 1).

2 MENETELMÄT

2.1 Yleistä

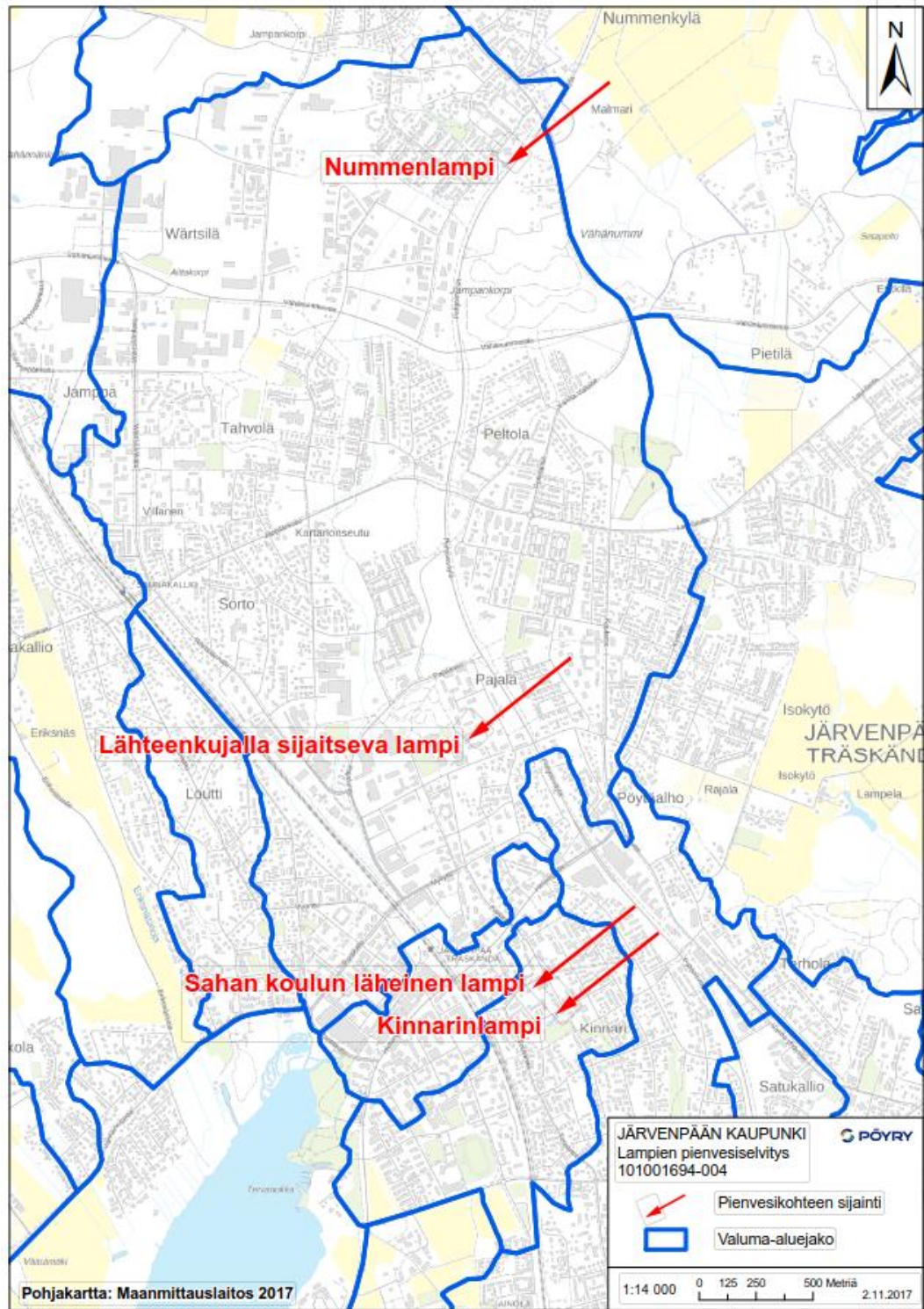
Työhön sisältyivät luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys sekä valuma-alue tarkastelu, jolla arvioitiin lampien vesitasetta hulevesien ja pohjavesien kannalta. Selvitykset perustuivat pääosin maastokäynteihin sekä paikkatieto-, kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin. Lisäksi käytettävissä oli Järvenpään kaupungin paikkatietoaineisto luontokohteista ja lajihavainnoista, mutta se ei sisältänyt tietoja selvityksen kohteena olevista lammista (Faunatica 2015). Hulevesitarkastelu pohjautui lisäksi osin viime vuonna laadittuun tekniseen hulevesisuunnitelmaan.

2.2 Lajisto- ja luontotyyppiselvitysten menetelmät

Viitasammakoiden esiintymistä selvitettiin 13.5.2017 klo 16–24 välisenä aikana kaikilla neljällä lammella. Selvitys tehtiin viitasammakon kudun kannalta oikeaan aikaan kevättä ja oikeaan vuorokauden aikaan. Sää oli selvitysajankohtana suotuista, eli heikkotuulinen ja lämmin (+15 °C). Näin ollen, selvityksen tuloksia voidaan pitää luotettavina. Selvitys tehtiin kulkemalla lampien rantoja jalan hiljalleen ja välillä 15–20 minuuttia paikallaan odottaen. Kullakin lammella vierailtiin illan ja yön aikana kolme kertaa. Maastoseelvityksen teki biologi (FM) William Velmala.

Lampien vesi- ja rantakasvillisuutta ja niiden lähiympäristön kasvillisuutta sekä luontoarvoja selvitettiin 20.6.2017 tehdyllä maastokäynnillä. Selvityksen teki biologi (FM) Soile Turkulainen. Käynti tehtiin yhdessä hulevesiasiantuntijan (Terhi Renko, TkT) kanssa ja samalla arvioitiin myös lampien maisema- ja virkistysarvoja. Vesikasvillisuuden havainnoinnin kannalta ajankohta oli hieman aikainen, sillä kasvillisuus ei ollut vielä täysin kehittynyt. Selvityksen tarkoituksena oli saada yleiskuva kasvillisuuden pääpiirteistä ja valtalajeista. Uhanalaisten ja huomionarvoisten lajien sekä haitallisten vieraslajien esiintymiseen kiinnitettiin huomiota, mutta niiden kattava kartoittaminen vaatii perusteellisemman selvityksen.

Sudenkorentokartoitus tehtiin 4.7.2017. Selvitys tehtiin klo 9–17 välillä ja otollisessa säässä: selvityksen aikaan tuuli oli heikkoa (3–4 m/s) ja pilvisuus 2/8 (osuus pilviä taivaalla). Lämpötila oli kartoituksen aikaan +19–22 °C. Selvitysajankohdan ja otollisten sääolosuhteiden perusteella selvityksen tuloksia voidaan pitää luotettavina. Sudenkorentoja havainnoitiin kiertelemällä lampien rantoja jalan hiljalleen ja välillä paikallaan odottamalla. Kullakin lammella vierailtiin päivän aikana kaksi kertaa.

Kuva 1. Inventoitujen lampien sijainnit.

Havainnoinnissa ja sudenkorentojen määrittämisessä käytettiin apuna kiikareita (Swarovski EL 10x42) ja digitaalista järjestelmäkameraa teleobjektiivin kanssa (Nikon D7200, Nikkor 300mm f4 PF + 1,4x telejatke). Selvityksessä keskityttiin etsimään maankäyttöön potentiaalisesti vaikuttavia lajeja, esimerkiksi EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mainittuja lajeja, joiden lisääntymispaikat ovat lailla suojeltuja. Maastoselvityksen teki biologi (FM) William Velmala.

3 KINNARINLAMPI

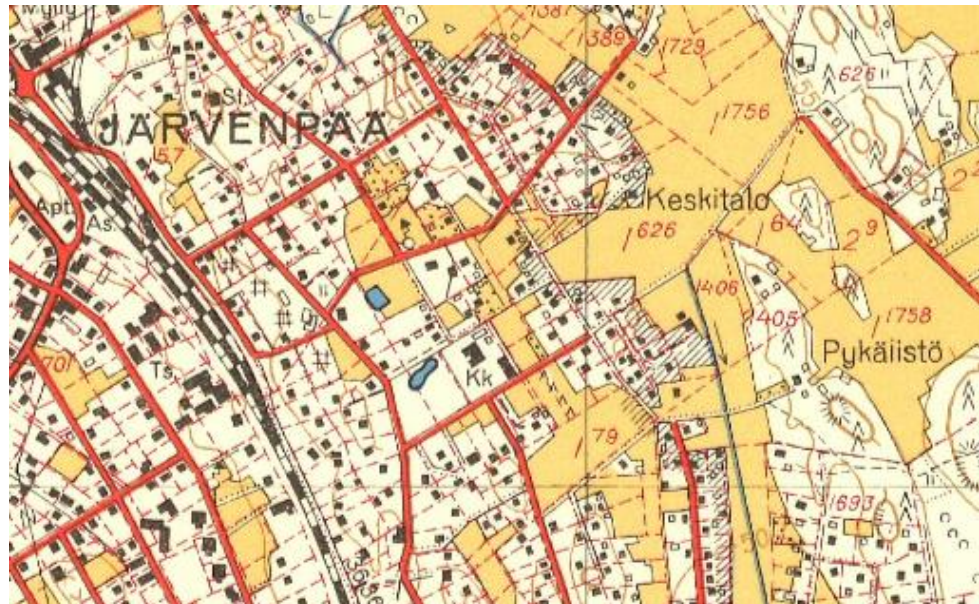
Koulukuja 1

3.1 Lammen hydrologia

Kinnarin lampi on todennäköisesti syntynyt siten, että alueen savikerros on puhkaistu kaivamalla. Tällöin savikerroksen alapuoleisesta kerroksesta on purkautunut paineellista pohjavettä kaivantoon ja savikerroksen yläpuoleisiin maakerroksiin. Lampi on ollut ainakin jo vuodesta 1948 Maanmittauslaitoksen vanhoilla painetuilla kartoilla, muttei vielä vuonna 1928 (kuva 2).

Lampi on koillis-lounaissuuntaan pitkänomainen ja sen pinta-ala on noin 800 m² (kuva 3). Lammen valuma-alue on luontaisesti noin 4000 m², mutta ojastoa pitkin vettä virtaa lampeen myös lähialueilta. Ojaston valuma-alue ei kuitenkaan todennäköisesti ylitä 10 000 m². Valuma-alue on harvaa pientaloaluetta, katua, puistoa ja pesäpallokenttää ja maasto ympärillä on tasaista (pintavaluntakerroin 0,15). Hulevesillä on lampeen merkittävä vaikutus, mutta huleveden laatu on hyvää. Vesi oli inventointihetkellä 20.6.2017 kirkasta ja lievästi rusehtavaa. Näkösyvyys oli n. 35 cm ja veden lämpötila +16 C. Veden pinnalla oli paikoin vähäisiä määriä öljymäistä ainetta. Lammessa uiskenteli inventointihetkellä sinisorsa. Lampi on matala (arviolta alle metrin).

Lampi on talvisin jäässä, eli merkittävää pohjavesivirtaamaa ei ole lampeen ja siitä ulos. Lammesta tai lampeen on itäreunalta pieni uoma, joka vaikutti melko tasaiselta ja kuivalta. Lampeen ei valu merkittävästi pintavesiä. Sen vesi on suhteellisen kirkasta. Lampeen laskee pohjoisesta kadun ali hulevesirumpu, mutta rumpu on täynnä maa-ainesta. Vastaavasti lammen viereisen virkistysreitän rumpu oli täynnä maa-ainesta (kuva 4). Lammen ympäristössä oli jonkin verran roskaa.

Kuva 2. Kartta vuodelta 1958 (MML Vanhat painetut kartat 1958). Alempi lampi on Kinnarin lampi ja ylempi Sahan koulun läheinen lampi.

Kuva 3. Ilmakuva Kinnarinlammen ja Sahan koulun lammen alueelta. Karttaan on sinisellä rajattu lampien valuma-alueet. Lampien valuma-alueiden välinen raja ei ole maastonmuotojen perusteella yksiselitteinen vaan raja on jossain kartan sinisellä vyöhykkeellä.

Kuva 4. Koulukujan alta etelään tuleva rumpu sekä Koulukujan ja lammen välissä virkistyreitin alittava rumpu olivat täynnä maa-ainesta.

3.2 Lammen kasvillisuus

Lammen ranta- ja vesikasvillisuus oli jo alkukesällä runsasta (kuvat 5 ja 6). Lumme (alalaji isolumme) aloitteli kukintaa, ja sen suurikokoiset lehdet peittivät suurta osaa lammen pinnasta.

Kuva 5. Kirkasvetinen Kinnarinlampi lounaasta koilliseen kuvattuna 11.5.2017.

Kuva 6. Kinnarinlampi lounaasta koilliseen kuvattuna 20.6.2017.

Uposkasvina kasvavaa kiehkuraärvää oli runsaasti etenkin pesäpallokentän puoleisella reunalla, missä lummetta oli vähemmän (kuvat 7 ja 8). Vesirajassa kasvoi korpikaislaa, korpikastikkaa, vehkaa ja suursaroista ainakin pullo-, luhta- ja jouhisaraa. Lisäksi lammen itäpäässä kasvoi vähän järvikortetta ja pohjoisrannalla rantapalpakkoa ja siellä täällä erottui myrkkökeison versoja. Ilmaversoisten vyöhyke oli yhtenäinen lukuun ottamatta noin 20 metrin matkaa pesäpallokentän reunassa, josta se oli raivattu pois ja nurmikko ulottui lampeen asti.

Kuva 7. Lammessa kasvaa runsaasti lummetta ja uposkasvina kiehkuraärvää (ruskeat versot kuvassa etualalla).

Pesäpallokentän reunassa lammen eteläpuolella on nurmikkoa, katsomorakenteita ja pukukopiksi tuotu kontti. Reuna on koko matkaltaan puuton ja eikä pensaitakaan kasva.

Nurmikko oli hoidettua ja matakasi leikattua kentän ja lammen välissä, mutta katsomon takana kasvoi alkukesällä mm. nurmipuntarpäätä, koiranputkea ja niittyleinikkiä. Lammen pohjoispuolella on pieni puistometsikkö, jossa kasvaa melko vanhoja ja järeitä mäntyjä, isoja kuusia, koivuja sekä pari haapaa ja raitaa. Metsikön kautta kulkee leveä sorapintainen polku, joka levenee osin lähelle rantaa ja osin kulkee vähän kauempana, niin että sen ja lammen väliin jää muutamia puita ja vesirajassa kasvavia pajuja. Lammen itäpäähän omakotitalon ja lammen väliin on istutettu ryhmä vuorimäntyjä. Metsikön reunassa on vähän koristepensasta pensasangervoa. Lammella alkukesän maastokäynnillä havaittuja lintuja olivat sinisorsanaaras ja västäräkki.

Kuva 8. Pohjoisrannan ilmaversoiskasvillisuutta.

3.3 Viitasammakot

Lammella ei havaittu äänteleviä viitasammakoita tai viitasammakon kutua. Sen sijaan lammella havaittiin tavallisen ruskosammakon soidinäntelyä ja kutua (S-päässä 6 kuturyvästä).

3.4 Sudenkorennot

Lammella ei havaittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuja lajeja, uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja. Havaitut kaksi lajia ovat yleisiä ja paikalle tyypillisiä lajeja. Havaitut lajit olivat: sirotytönkorento (*Coenagrion pulchellum*) ja vaskikorento (*Cordulia aenea*).

3.5 Suojelutarve

Lammella on maisemallista arvoa ja arvoa osana urheilu- ja lähivirkistysaluetta, vaikka siihen ei varsinaisesti kohdistukaan virkistyskäyttöä kuten uimista, veneilyä tai kalastusta.

Lampi ei ole alkuperältään luonnontilainen, vaan on kaivettu, mutta jo luonnontilaistunut. Tehdyissä selvityksissä alueella ei havaittu kasveissa tai eläimissä uhanalaisia lajeja eikä luontodirektiivin IV liitteen lajeja eikä muita huomionarvoisia lajeja. Lampi lisää silti paikallisella tasolla luonnon monimuotoisuutta alueella, ja sen säilyttäminen on suositeltavaa. Pesäpallokentän reunassa ei suositella nurmikon leikkaamista vesirajaan asti, vaan välissä tulisi olla 1–2 metrin suojavyöhyke. Se voidaan niittää muutaman keran kesässä, mutta ei silloinkaan ilmaversoiskasvillisuuteen asti.

Lammen umpeenkasvua voidaan tarvittaessa estää varovaisella ruoppauksella. Koulun rakentuessa voidaan lampea laajentaa hulevesien käsittelyn tarpeisiin etelä/lounaisreunalta. Lisäksi tulee selvittää tarve lammen ylivuotorakenteelle, jotta rankkasadetilanteissa koulun ja urheilun alueet eivät tulvi hulevesimäärän mahdollisesti lisääntyessä.

4 SAHAN KOULUN LÄHEINEN LAMPI

Keskitalontie 1

4.1 Lammen hydrologia

Sahan koulun läheinen lampi on todennäköisesti syntynyt siten, että alueen savikerros on puhkaistu kaivamalla. Tällöin savikerroksen alapuoleisesta kerroksesta on purkautunut paineellista pohjavettä kaivantoon ja savikerroksen yläpuoleisiin maakerroksiin.

Lampeen ei valu merkittävästi pintavesiä. Vesi on värillistä ja lampi on suurimmaksi osaksi kasvanut umpeen. Lampi on talvisin jäässä, eli merkittävää pohjavesivirtaamaa ei ole lampeen ja siitä ulos. Lampi on ollut ainakin jo vuodesta 1948 Maanmittauslaitoksen vanhoilla painetuilla kartoilla, muttei vielä vuonna 1928 (kuva 2). Lampi voi arviolta olla syvimmältä kohdaltaan jopa pari metriä syvä.

Lammen pinta-ala on noin 300–400 m², josta vapaata vesipintaa on vain noin kymmenesosa (kuva 3). Etelästä lammen eteläosan ojaan purkaa hulevesirumpu. Lammen valuma-alue on noin 6 000–10 000 m². Valuma-alue on harvaa päiväkotij- ja pientaloaluetta, katuja ja lähialueeltaan viheraluetta, ja maasto ympärillä on tasaista (pintavaluntakerroin 0,2). Hulevesillä on lampeen merkittävä vaikutus, mutta huleveden laatu on melko hyvää.

Inventointihetkellä 20.6.2017 veden lämpötila oli noin +13 C. Vesi oli kirkasta ja huumuksenruskeaa. Näkösyvyys vedessä oli 35 cm. Pohjamudasta tuli mädäntyvän/lahoavan karikkeen hajua. Vedessä oli öljymäistä pintaa ja mm. autonrenkaita. Veden viileyttä saattoi selittää puiden varjostus parina lämpöisenä päivänä ennen inventointia.

4.2 Lammen kasvillisuus

Lammen avovesipinta on pienialainen ja jää reunapuiden ja ilmaversoiskasvillisuuden suojaan (kuvat 9 ja 10). Kesäkuun maastokäynnillä lampi ei juuri erottunutkaan kuin aivan lähietäisyydeltä. Todennäköisesti siinä on kuitenkin syvyyttä niin, että ei kesäläkään kasva aivan umpeen. Suurta osaa upottavan pehmeistä reunoista peittävät vehkakasvustot ja muut ilmaversoiset. Vehkan lisäksi joukossa on melko runsaasti järvikortetta ja harvakseltaan leveäosmankäämiä sekä avoveden reunassa kasvustoina suursaroja. Rannan lähellä kasvaa myös kurjenjalkaa, punakoisoa, rönsyleinikkiä ja pienikokoi-

sia pajuja. Lammen ympärillä kasvaa harvakseltaan koivuja ja harmaaleppiä, muutamia raitoja ja haapoja.

Kuva 9. Sahan koulun läheinen lampi kuvattuna pohjoisesta etelään a) 11.5.2017 ja b) 20.6.2017.

Kuva 10. Sahan koulun läheinen lampi kuvattuna etelästä pohjoiseen a) 11.5.2017 ja b) 20.6.2017.

Länsireunalla on tonttien rajalla vanha mänty ja eteläpuolella iso kuusi rantatörmällä. Kuusen kohdalla avovesi ulottuu vehkakasvustojen reunustamana kivennäismaan reunaan asti. Reunaa on saatettu kaivaa ojankaivun yhteydessä tai se on pysynyt avoimena hulevesien virtatauksen takia. Pohjoispuolella Keskitalontien ja lammen välissä kasvaa kymmenkunta nuorta koivua, koivunvesoja ja pari kuusentaimea. Niiden alla reuna on jo kuivempi ja aluskasvillisuus heinävaltainen.

4.3 Viitasammakot

Lammella ei havaittu äänneleviä viitasammakoita tai viitasammakon kutua. Sen sijaan lammella havaittiin tavallisen ruskosammakon soidinääntelyä ja kutua (8 kuturyvästä).

4.4 Sudenkorennot

Lammella ei havaittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuja lajeja, uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja. Lammella havaittiin vain yksi laji, sirotytönkorento (*Coenagrion pulchellum*), joka on Suomessa yleinen ja runsas.

4.5 Suojelutarve

Pienen lammen maisemallinen arvo ja virkistyskäyttöarvo ovat melko vähäisiä. Itäpuolella lampeen rajoittuu kuitenkin päiväkodin piha, joten paikallista maisemallista arvoa

sillä saattaa olla. Retki- ja opetuskohteeksi lampi kuitenkin soveltuu pehmeiden reunojensa takia huonosti.

Lampi ei ole alkuperältään luonnontilainen, vaan on kaivettu, mutta jo luonnontilaistunut. Tehdyissä selvityksissä alueella ei havaittu kasveissa tai eläimissä uhanalaisia lajeja eikä luontodirektiivin IV liitteen lajeja eikä muita huomionarvoisia lajeja. Lampi lisää silti paikallisella tasolla luonnon monimuotoisuutta alueella, ja sen säilyttäminen on suositeltavaa.

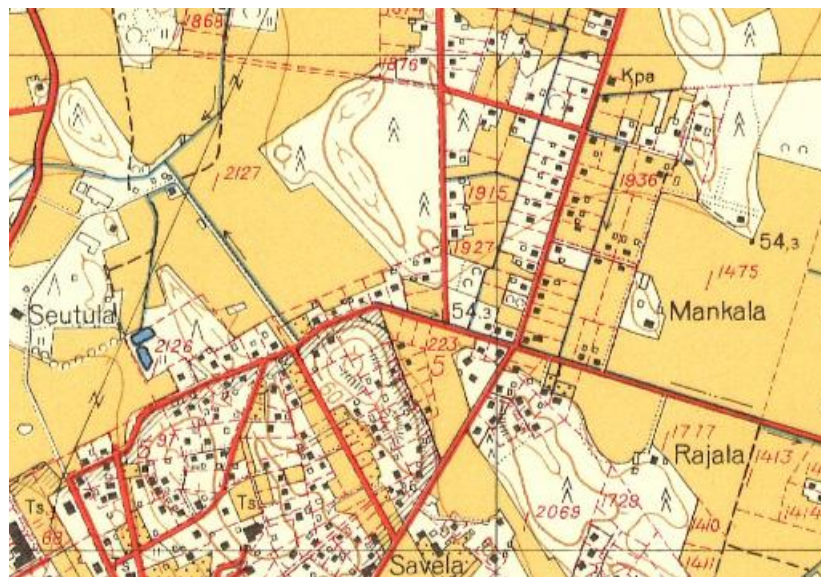
Lammen umpeenkasvua voidaan tarvittaessa estää varovaisella ruoppauksella. Lampi tulee siivota jätteistä. Lammelle voidaan myös laatia kunnostussuunnitelma, jolla parannetaan sen maisema-arvoa ja virkistyskäyttöä sekä turvataan (mahdollisesti muunlaistakin) monimuotoisuutta.

5 LÄHTEENKUJALLA SIJAITSEVA LAMPI

Lähteenkuja 4

5.1 Lammen hydrologia

Lammikko (historiallisessa kuvassa 2 lammikkoa ”Seutula” -karttamerkinnän oikealla puolen; kuva 11) on kaivettu ja eteläisempi on täytetty rakentamisen yhteydessä. Lampi sijoittuu harjun/kallioselänteen kylkeen, joten vesi on mahdollisesti pohjavettä. Lammen pinta-ala on noin 370 m².

Kuva 11. Kartta vuodelta 1958 (MML Vanhat painetut kartat 1958).

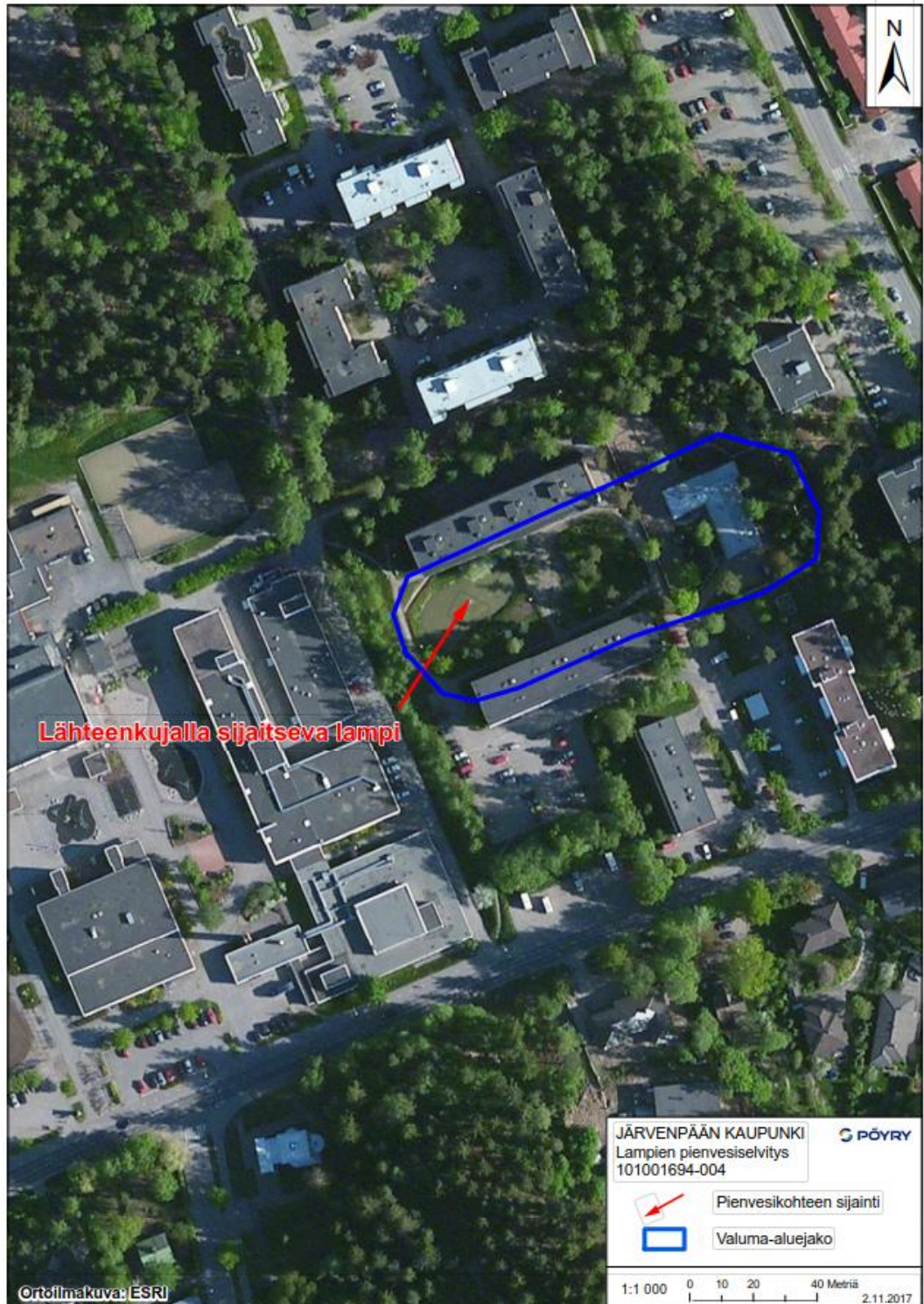
Lammen luontainen valuma-alue on maastonmuotojen perusteella noin 8 000–10 000 m², mutta sinne saatetaan johtaa perustusten kuivatusvesiä tai hulevesiä lähikiinteistöjen alueilta (kuva 12). Valuma-alue on melko tiivistä kerrostaloaluetta (pintavaluntakerroin 0,45) ja hulevesivaikutus lampeen on suuri. Pääosin hulevesien laatu on melko hyvää, koska valuma-alueen läpäisemättömät piha-alueet ovat pääosin kevyelle liikenteelle.

Vesi oli huhti-toukokuun vaihteessa 2017 vaalean ruskeaa, hieno-aineksesta pikemmin kuin humuksesta johtuvaa. Lampi sijoittuu kahden kerrostalon väliin ja näiden talojen salaojia tai muita putkilinjoja oli juuri kaivettu, mikä saattoi aiheuttaa sameutta.

Se on vähän ympäristöään alempana jyrkässä luiskareunaisessa painanteessa. Lampeen ei tule uomaa, eikä lammesta ole purku-uomaa. Lammen länsipäässä on betonikaivo, josta ylivuotovesi todennäköisesti puretaan hulevesiviemäriin, jotta pinta ei nouse liian korkealle. Lammen keskellä oli suihkulähde. Lampi on todennäköisesti muodostaan huolimatta melko matala (arviolta alle metrin).

Inventointihetkellä 20.6.2017 vesi oli lämpötilaltaan noin +16 C, ja edelleen savisameaa. Veden väri oli ruskeanharmaata ja pinnalla oli siitepölyä. Lammen lähellä oli rakennustyömaa ja muutaman metrin päässä piha-aluetta oli maisemoitu hiljattain.

Kuva 12. Ilmakuva lammesta. (Lähde: MML Karttaikkuna)

5.2 Lammen kasvillisuus

Lampi sijoittuu keskelle rakennettua ympäristöä kerrostalojen väliselle pihalle. Lammen ympärillä on hoidettu piha-alue, jossa kasvaa koristepuita ja -pensaita ja perennaitutuksia. Lähimmät puut ovat hopeapajuja, hopeakuusia, mäntyjä, koivuja ja pieniä tammia. Lähimmät jaloangervot ja happomarjat kasvavat lähellä vesirajaa. Nurmikko oli leikattu lyhyeksi lammen reunoja kiertävään ilmaversoiskasvillisuuteen asti. Kapean ilmaversoisvyöhykkeen lajeja ovat mm. pullo- ja viiltosara, keltakurjenmiekkä, mesiangervo, korpikaisla, myrkkyykeiso ja terttualpi. Itäpäässä on pieni kasvusto leveäosmankäämiä ja vähän lamparevesikuusta. Kellusehtisistä uistinviita oli melko runsas ja lisäksi kasvoi lummetta. Lammen vesi oli alkukesällä niin sameaa, että uposkasvillisuutta ei näkynyt (kuva 13).

5.3 Viitasammakot

Lammella ei havaittu äänteleviä viitasammakoita tai viitasammakon kutua. Vesi oli selvityksen aikaan rakentamistoiminnan (salaajaputken asentaminen) vuoksi niin samennutunutta, että se ei edes voisi soveltua viitasammakon lisääntymispaikaksi.

5.4 Sudenkorennot

Lammella ei havaittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuja lajeja, uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja. Kaikki havaitut kuusi lajia ovat yleisiä ja paikalle tyypillisiä lajeja. Havaitut lajit olivat: sirotytönkorento (*Coenagrion pulchellum*), eteläntytönkorento (*Coenagrion puella*), keihästytönkorento (*Coenagrion hastulatum*), isotytönkorento (*Erythromma najas*), ruskoukonkorento (*Aeshna grandis*) ja vaskikorento (*Cordulia aenea*).

5.5 Suojelutarve

Lampi ei ole alkuperältään luonnontilainen ja sijoittuu rakennettuun ympäristöön. Sen maisemallinen arvo ja virkistyskäyttöarvo rajoittuvat lähitalojen asukkaiden kokemaan arvoon. Toisaalta lampi täyttää ison osan pihasta ja saattaa rajoittaa sen käyttöä. Tehdyissä selvityksissä alueella ei havaittu kasveissa tai eläimissä uhanalaisia lajeja eikä luontodirektiivin IV liitteen lajeja eikä muita huomionarvoisia lajeja. Lammen merkitys paikallisesti luonnon monimuotoisuudelle on vähäinen. Lammella on asukkaille virkistysarvoa ja sitä voidaan mahdollisesti parantaa lammen kunnostamisella.

Kuva 13. Lampi ja lähialuetta 20.6.2017 (kuvat Soile Turkulainen).

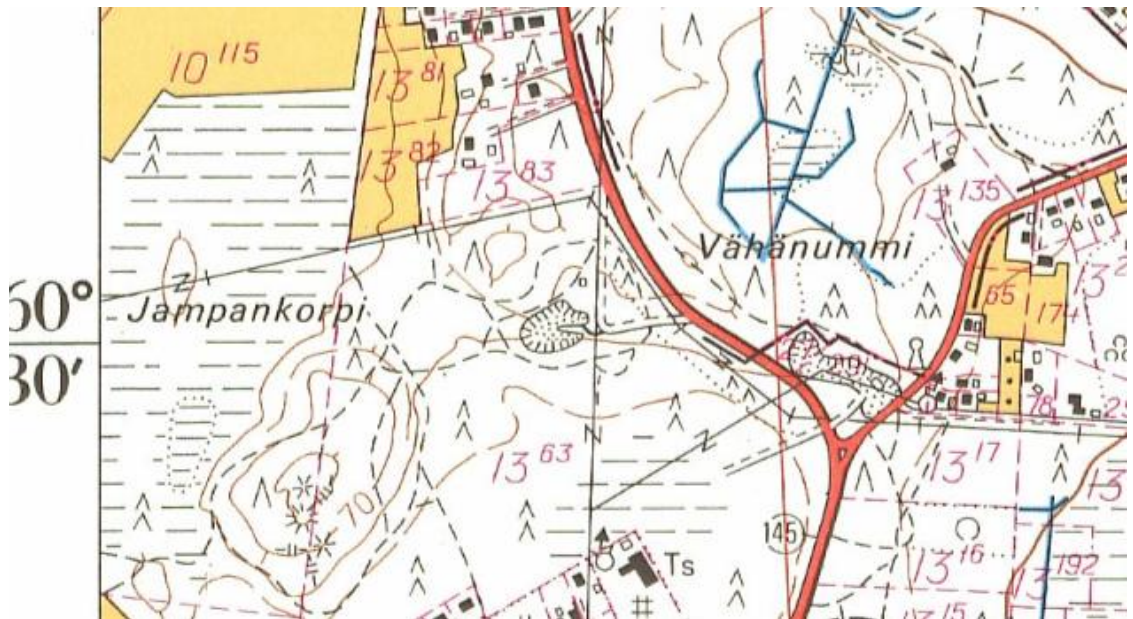

6 NUMMENLAMPI

Yrittäjänkatu 41-43

6.1 Lammen hydrologia

Nummenlampi on kaivettu. Pohjoisväylän varressa Nummenkylän lähellä sijaitseva lampi on vuoden 1974 kartalla merkitty saven/turpeenottoaikaikaksi (kuva 14). Lammen pinta-ala on noin 450 m² ja valuma-alue noin 4 000 m² (kuva 15). Valuma-alue on puisto- ja kevyenliikenteen väyliä ja katuja ja maasto ympärillä on loivaa (pintavaluntakerroin 0,2).

Kuva 14. Kartta vuodelta 1958 (MML Vanhat painetut kartat 1958).

Nummenlampi saa vetensä pohjavedestä, joka on peräisin lammikon pohjois-itäpuolen harjuvyöhykkeeltä. Lampi ei talvisin välttämättä edes jäädy, eli pohjavettä virtaa ja imeytyy lammesta. Ohikulkija kommentoi 20.6.2017, että lampi ei yleensä talvella jäädy ja siinä on kaloja. Vesi lammessa on ruskehtavaa, mutta suhteellisen kirkasta. Lampi voi arviolta olla syvimältä kohdaltaan noin pari metriä syvä.

Lampeen ei valu merkittävästi pintavesiä. Lammen kaakkoisnurkassa on pieni ylivuoto-oja, josta lammen vesi pääsee purkamaan kevyenliikenteen väylän ojaa pitkin etelään noustessaan korkealle.

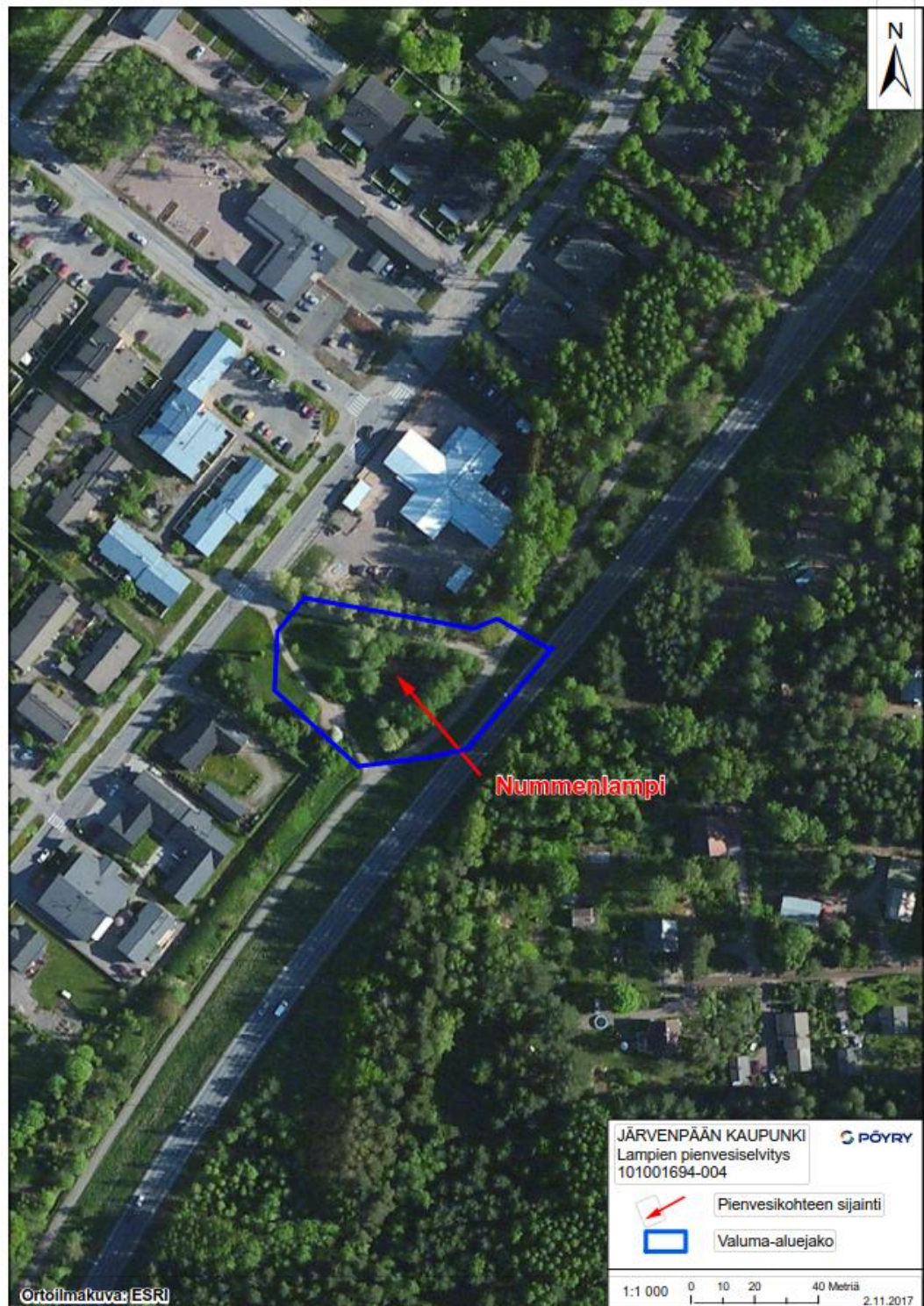
Lammen länsipuolella on pieni hoidettu puisto, jolla on paikallista virkistyskäyttöä. Lammessa ja lähialueella oli inventointihetkellä paljon roskaa ja jonkin verran lasten leluja (esim. pallo, frisbee, lapio).

Näkösyyvyys oli 20.6.2017 noin 27 cm, veden väri ruskea ja veden lämpötila +16 C.

6.2 Lammen kasvillisuus

Lampi sijoittuu pienen puiston reunaan lähelle Pohjoisväylän varressa kulkevaa kevyen liikenteen väylää. Toinen kevyen liikenteen väylä kulkee lammen pohjoispuolelta kevyesti pengerrerettynä ja kaiteella varustettuna. Lammen vedenpinta on vähän ympäristöään alempana luonnontilaiselta vaikuttavassa painanteessa. Lammen ympärillä kasvaa tasai-

sesti yksittäin tai ryhmiä puumaisia harmaaleppiä ja koivuja sekä pensaina harmaaleppiä ja pajuja. Joitakin kantoja erottui rantavedessä, niin että veden pinta on voinut olla korkeammalla tai sitten ovat jäänteitä jostakin rakennelmasta (kuvat 16 a ja b).

Kuva 15. Ilmakuva lammesta. (Lähde: MML Karttaikkuna)

Kuva 16 a) ja b) Nummenlammen vesikasvillisuutta ja rantavyöhykettä.

Lammen etelä- ja länsipuolella on hoidettua puistoaluetta, jonka lyhyeksi leikattu nurmikko ulottui reunapuiden ja -pensaiden välissä lampeen asti. Puuryhmien alla kasvillisuus on luonnontilaisempaa. Lammen vesi- ja rantakasvillisuus on vähäistä. Kelluslehtisistä lajeista lammessa kasvaa vähän uistinvitaa ja lummetta. Uposkasvina erottui yksittäinen pikkuvita.

Koilliskulmassa on pieni kasvusto leveäosmankäämiä. Sen suojassa kasvaa vähän kelluslehtistä pikkulimaskaa ja punakoisoa. Viiltosaran lehtiä oli rantavedessä harvakseltaan ja harmaasaramättäitä muutamia. Itäpuolella on lammen ja kevyenliikenteen väylän varressa hoitamaton noin 5 metriä leveä kaistale, jossa kasvaa harmaalepän taimia ja heiniä ja ruohoja kuten voikukkaa, siankärsämöä ja koiranputkea.

Pohjoispuolelle on istutettu kevyen liikenteen väylän varteen koristepensaaksi pieni- ja kapealehtistä pajua. Väylän reunaan on levinnyt myös vähän nokkosta ja maitohorsmaa. Lammella havaittiin västäräkki ja rantapuissa sinitiaispoikue.

Lisäksi vedessä upoksissa erottui sameanvihertäviä kasvustoja ehkä jotakin levää. Lampi ei vaikuttanut kuitenkaan rehevöityneeltä eikä mitenkään pilaantuneelta.

6.3 Viitasammakot

Lammella havaittiin noin 5 pulputtavaa viitasammakkoa. Soidinäntelyä kuului klo 22:30–23:00 aikaan. Lammella havaittiin myös useita ruskosammakoita ja ruskosammakon kutua oli lammen itäreunalla.

6.4 Sudenkorennot

Lammella ei havaittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuja lajeja, uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja. Kaikki havaitut neljä lajia ovat yleisiä ja paikalle tyypillisiä lajeja. Havaitut lajit olivat: sirotytönkorento (*Coenagrion pulchellum*), eteläntytönkorento (*Coenagrion puella*, kuva 17), vaskikorento (*Cordulia aenea*) ja välkekorento (*Somatochlora metallica*).

Kuva 17. Eteläntytönkorento Nummenlammella 4.7.2017. © William Velmala

6.5 Suojelutarve

Lampi ei ole alkuperältään luonnontilainen, vaan on kaivettu, mutta jo luonnontilaistunut. Kasvillisuudessa tai veden lämpötilassa ei havaittu selvää pohjavesivaikutusta, mutta todennäköisesti vettä silti tihkuu lampeen, koska se pysyy sulana. Lammella on maisemallista arvoa ja arvoa osana puistoaluetta, vaikka siihen ei varsinaisesti kohdistukaan virkistyskäyttöä kuten uimista, veneilyä tai kalastusta.

Lampi on viitasammakon lisääntymispaikka. Viitasammakko kuuluu Euroopan Unionin luontodirektiivin (Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, liite IV (a)) mukaisiin ns. tiukan suojelun lajeihin. Näiden lajien tahallinen tappaminen, pyydystäminen, häiritseminen erityisesti lisääntymiskauden aikana sekä kaupallinen käyttö on kielletty. Lisäksi niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Kiellosta voi hakea poikkeusta. (Ympäristöministeriö 2013)

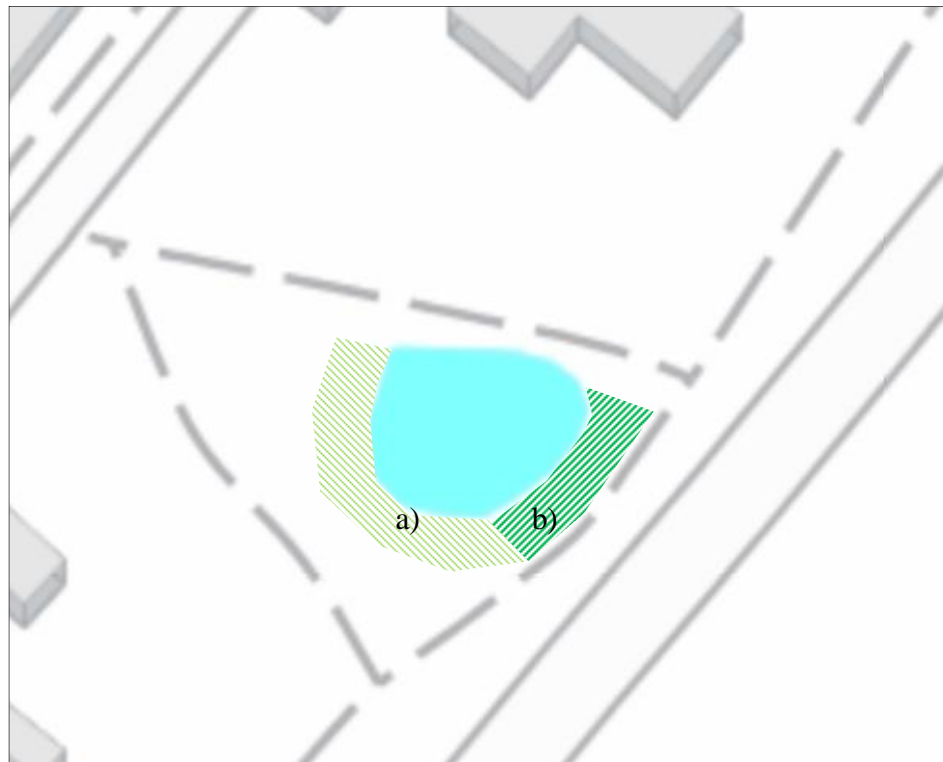
Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja uhkaavat ennen kaikkea maankäytön muutokset (elinympäristöjen väheneminen) ja pienvesien laadun heikkeneminen (Niemi & Ahola 2017). Nummenlammen tapauksessa tulisi välttää sellaisia toimenpitei-

tä, jotka aiheuttavat lammen kuivumisen tai umpeenkasvun. Lammelle tyypillinen ranta- ja vesikasvillisuus on syytä säilyttää. Pienimuotoiset hoitotoimenpiteet ovat tulevaisuudessa tarvittaessa mahdollisia. Vesikasvillisuutta ei pääsääntöisesti raivata, koska viitasammakon kutu pysyy pinnalla niiden varassa. Jos kasvillisuus lisääntyy huomattavasti, niin sitä voidaan varovaisesti poistaa paikoin viitasammakon kutu- ja poikasajan ulkopuolella niin, ettei siitä tai samentumisesta ole haittaa lajille.

Tehdyissä selvityksissä alueella ei havaittu kasveissa tai eläimissä uhanalaisia lajeja eikä muita luontodirektiivin IV liitteen lajeja eikä muita huomionarvoisia lajeja. Lampi lisää silti paikallisella tasolla luonnon monimuotoisuutta alueella, ja sen säilyttäminen on suositeltavaa muutenkin kuin viitasammakon suojelun takia.

Puiston puolella lammen ympärille suositellaan jätettäväksi 1-2 metrin levyinen suojavaoike, josta ei leikata nurmikkoa (kuva 18). Se voidaan niittää muutaman kerran kessässä, mutta ei silloinkaan ihan lampeen asti. Itäpuolelle suositellaan jätettäväksi siihen jo kasvaneita harmaalepän taimia, niin että lammen ja kevyen liikenteen väylän väliin kehittyy nykyistä leveämpi puustoinen suojavaoike (kuva 18). Pohjoispuolella tulee säilyttää suojavaoikeena kevyen liikenteen väylän suojakaiteen ja lammen välinen luiska. Suojavaoikeilla voidaan tarvittaessa harventaa puuvartista kasvillisuutta, niin että lammelle säilyy näkymiä. Nykyiset puut lammen ympärillä tulee säilyttää, mutta pensaita voidaan raivata varovasti. Huonokuntoiset puut voidaan poistaa jos ne aiheuttavat turvallisuusriskiä, mutta monimuotoisuuden kannalta niiden voi antaa myös kaataa ja lahota. Valuma-alueella ei saa tehdä muutoksia, jotka muuttavat lampeen johtuvan huleveden määrää tai laatua merkittävästi.

Kuva 18. Nummenlammelle suositeltavat suojavaoikeet: a) puiston puolelle ruohovartinen kasvillisuus jätetään n. 1-2 m vesirajasta, mutta uusi puuvartinen kasvillisuus voidaan poistaa (kuvassa vaaleanvihreä rasteri), b) itäpuolelle jätetään puustoinen suojavaoike. (Taustakartta MML Paikkatietoikkuna)

7 KOOSTE

Taulukossa 1 on esitetty kooste lampien tilasta ja suojelutarpeesta.

Taulukko 1. Kooste lampien tilasta ja suojelutarpeesta

	Kinnarinlampi	Sahan koulun läheinen lampi	Lähteenkujalla sijaitseva lampi	Nummenlampi
Luonnontilaisuus	kaivettu	kaivettu, luonnontilaistunut	kaivettu	kaivettu, luonnontilaistunut
Luontoarvot	ei merkittävää	ei merkittävää	ei	on
Viitasammakot	ei	ei	ei	on
Sudenkorennot	ei uhanalaisia: sirotytönkorento, vaskikorento	ei uhanalaisia: sirotytönkorento	ei uhanalaisia: sirotytön-, eteläntytön-, keihästyton-, isotyton-, ruskoukon- ja vaskikorento	ei uhanalaisia: sirotytön-, eteläntytön-, vaski- ja välkekorento
Hule- ja pohjavesivaikutukset	hulevesiä pintavaluntana sekä ojastosta vähäisiä määriä	hulevesiä pintavaluntana sekä ojastosta/hulevesiviemäristä vähäisiä määriä	hulevesiä pääosin pintavaluntana, mahdollisesti perustusten kuivatusvesiä	pohjaveden tihkumista lampeen, hulevesiä lähinnä pintavaluntana
Suojelutarve	säilytetään monimuotoisuuden takia	ei	ei	viitasammakon suojele
Maisema- ja virkistysarvo	on	vähäinen, parannettavissa kunnostamalla	vähäinen, parannettavissa kunnostamalla	on

8 LÄHDELUETTELO

Faunatica 2015. Järvenpään luontotyypiselvitys.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen Ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Ympäristöministeriö 2013. EU:n luonto ja lintudirektiivit. http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Lajien_suojelu/EUn_lintu_ja_luontodirektiivit. www-dokumentti. (päivitetty 19.5.2016, viitattu 4.9.2017)